

SJABBAT SJALOM

Sjabbat Weekblad voor Nederland

Jaargang VIII, Nr. 299

Parasjat Waëttchanan

1 augustus 5769
11 Menachem Av 2008

Overzicht Waëttchanan (Dewariem 3:23-7:11)

Hoewel Mosjé tevreden is dat Jehosjoe'a het volk voortaan zal leiden, vraagt hij nu toch aan Hasjem of hij het Land Israël mag binnengaan, om zo de speciale *mitswot* van het land te kunnen uitvoeren. Echter, Hasjem weigert zijn verzoek. Mosjé herinnert de *Bnei Jisraël* er aan dat tijdens de bijeenkomst op Sinaï – toen zij de Tora kregen – zij geen enkele visuele waarneming van de G-dheid te zien hadden gekregen, er waren alleen maar woorden. Mosjé benadrukt nog eens op *Bnei Jisraël* dat de openbaring op Sinaï plaatsvond voor het hele volk, niet alleen voor een selecte elite, maar voor alle Israëlieten en dat alleen het Joodse volk ten alle tijde in staat zal zijn te zeggen dat Hasjem tegen heel het volk Israël gesproken heeft. Mosjé spoort *Bnei Jisraël* nadrukkelijk aan om dit gebeuren van die ontmoeting met Hasjem op Sinaï „door te geven” aan hun kinderen, door alle generaties heen.

Mosjé voorspelt heel accuraat dat wanneer *Bnei Jisraël* in het Land Israël woont, het zal zondigen, verbannen zal worden uit het Land en verstrooid zal worden onder de volken. Zij zullen met weinigen overblijven, maar tenslotte zullen zij terugkeren tot Hasjem. Mosjé wijst drie „vluchtsteden” aan, waarheen mensen die iemand per ongeluk gedood hebben, naar toe kunnen vluchten om de wraak van de familie te ontlopen. Mosjé herhaalt de Tien Geboden en leert het volk het *Sjema'*, de centrale geloofsbelijdenis van het Jodendom dat er slechts één G-d bestaat. Vervolgens waarschuwt Mosjé het volk niet toe te geven aan de verleiding van het materialisme en daardoor hun spirituele bestemming als volk te vergeten. De parasja eindigt met de vermaning van Mosjé aan het Volk Israël om vooral geen gemengde huwelijken aan te gaan, omdat zij geen uitverkoren en heilig volk kunnen zijn wanneer zij trouwen met leden van andere volken, want dan zullen zij niet meer te onderscheiden zijn van de andere volken.

Door Ohr Somayach in Jeruzalem, Israël

©1998 Ohr Somayach International - Alle rechten voorbehouden

Haftara Waëttchanan (Jesjahoe 40:1-26)

Door: Reuben Ebrahimoff

Deze Haftara wordt altijd gelezen op de Sjabbat na *Tisj'a BeAv*. Deze Haftara bevat een profetie die het volk in ballingschap troost bood en hoop voor de wederopbouw van de Eerste Tempel. Daarom wordt deze Sjabbat 'Sjabbat Nachamoe' genoemd, de Sjabbat van de troost, en natuurlijk ook omdat de eerste woorden ervan '*Nachamoe, Nachamoe 'ami*' – Troost, troost mijn volk – zijn. De Profeet voorspelt dat het lijden van Jeruzalem spoedig over zal zijn en dat de ballingen spoedig zullen terugkeren naar Zion.

Inzicht in Parasjat Waëttchanan

„En ik smeekte G-d” (3:23).

Volgens de Midrasj Rabba (11:10) leert het woord *Waëttchanan* (וַתִּתְחַנֵּן), dat een numerieke waarde heeft van vijfhonderdvijftien, dat Mosjé vijfhonderdvijftien gebeden tot Hasjem bad om toestemming te krijgen het Land Israël te mogen binnengaan.

Maar waarom vijfhonderdvijftien?

De Spionnen keerden terug met hun slecht rapport van hun verkenning van het Land Israël op de negende Av. Daar het volk bitter huilde en weigerde *Erets Jisraël* binnen te trekken, veroordeelde Hasjem het hele volk in de leeftijd tussen twintig en zestig jaar tot de dood in de woestijn. Ieder jaar op de negende Av groef iedereen een graf en ging daar 's avonds in liggen slapen. De volgende ochtend klommen de levenden eruit en diegenen die gestorven waren, werden daar begraven. Dit ging zo door, alle jaren dat zij rondzwierven in de woestijn.

Ook in het veertigste jaar werden de graven gegraven om in te slapen, maar tot ieders verbazing stonden zij allemaal de volgende ochtend levend weer op. Het volk begon zich af te vragen: „Mischien hebben we ons vergist en was het gisteren niet werkelijk de negende Av.” Daarom gingen zij ook de tiende Av en ook de elfde en twaalfde en dertiende en veertiende Av in hun graf liggen. Maar toen ze op de vijftiende Av de volle maan zagen, wisten zij zeker dat de negende Av voorbij was en dat de straf compleet en geëindigd was (zie Bava Batra 121a).

Dus op de vijftiende Av vierde het Joodse volk het feit dat niemand meer gestraft werd voor de episode van

de verspieters. Mosjé dacht dat nu de tijd geschikt was om te bidden en aan Hasjem toestemming te vragen het Land binnen te mogen gaan.

De Hebreeuwse kalender, die gebaseerd is op de omlooptijd van de maan, heeft in een jaar normaliter zes maanden van 29 en zes maanden van dertig dagen. Vanaf de maand Eloel (die op de maand Av volgt) tot de maand Adar, waarin Mosjé overleed, waren zes maanden. Wanneer we daarvan drie maanden van 29 en drie maanden van 30 dagen tellen, dan bevatten die zes maanden $3 \times 29 + 3 \times 30 = 177$ dagen. Daarbij zestien dagen opgeteld van 15 tot 30 Av en zeven dagen van de maand Adar tot Mosjé's overlijden, maakt totaal $177 + 16 + 7 = 200$ dagen.

Een Jood moet iedere dag drie maal davvenen (bidden). In ieder gebed mag hij een persoonlijk verzoek inlassen, behalve op Sjabbat, wanneer persoonlijke behoeften niet genoemd worden (zie *Jeruzalemse Talmoed Sjabbat* 15:3), *Orach Chaim* 294:1. Maar op Jom Tov is het toegestaan, zie *Mageen Avraham* 128:70). Aangezien er in een periode van 200 dagen 28 Sjabbattot zijn, blijven er 172 dagen over, waarop iemand drie maal per dag een persoonlijk verzoek mag doen in zijn gebed. Dat maakt $3 \times 172 = 516$ gebeden.

Op de avond van de vijftiende Av, nadat zij de volle maan gezien hadden, realiseerden zij zich dat hun zonden vergeven waren, en dat vierden zij de volgende dag. Daarom begon Mosjé vanaf de ochtend van de vijftiende Av te bidden om het Land Israël binnen te mogen, tot *mincha* van de zevende Adar. Die laatste dag davvende hij dus maar tweemaal, daarna overleed hij. Totaal bad hij in die periode dus vijfhonderdvijftien (515) keer voor zijn heengaan.

MISJNA VAN DE WEEK

PEA – HOOFDSTUK VIER

Misjna 4:4

פָּאָה אֵין קוֹצְרִין אוֹתָהּ בְּמַגְלוֹת, וְאֵין עוֹקְרִין אוֹתָהּ בְּקַרְדָּמוֹת, כְּדֵי שְׁלֹא יִכּוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ:

Men plukt de *pea* niet met Sikkels, noch met spaden opdat men elkaar niet slaat.

Misjna 4:5

שְׁלֹשׁ אַבְעֵיּוֹת בַּיּוֹם, בְּשַׁחַר וּבְחֻצוֹת וּבְמִנְחָה. רֶבֶן גְּמְלִיאֵל אוֹמֵר, לֹא אָמְרוּ אֶלָּא כְּדֵי שְׁלֹא יִפְחָתוּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, לֹא אָמְרוּ אֶלָּא כְּדֵי שְׁלֹא יוֹסִיפוּ. שֶׁל בֵּית נֶמֶר הָיוּ מְלַקְטִין עַל הַחֶבֶל, וְנוֹתְנִים פָּאָה מִכָּל אוֹמֵן וְאוֹמֵן:

Driemaal per dag¹ [mogen de armen de *pea* verzamelen]: 's ochtends², 's middags³ en met *mincha*-tijd⁴. Rabban Gamliël zegt: „Dit is alleen maar als minimum bedoeld⁵.” Rabbi Akiwa zegt: „Dit is alleen als maximum bedoeld⁶.” [Die] van Beit Namér⁷ oogsten strook voor strook en zij geven *pea* van iedere rij.

Aantekeningen bij Misjna 4:5

- Driemaal per dag** – Drie maal per dag geeft de landeigenaar de armen toestemming om de *pea* van zijn veld te plukken. Of volgens Rambam: Drie maal per dag verschijnt de landeigenaar op zijn veld, en dan kunnen de armen hun *pea* plukken (*RAV*).
- 's Ochtends** – Vanwege de zogende moeders, wier kinderen dan nog slapen en die daarom op dat tijdstip vrij zijn om naar het veld te gaan om de *pea* te plukken (*RAV*, op grond van de Jeroesjalmi).
- 's Middags** – Omdat de kinderen [van de armen, die pas later wakker worden] pas tegen de middag op het veld komen om de *pea* te plukken (*RAV*).
- Mincha-tijd** – Wegens de bejaarden, die op hun stok leunen en die niet vóór mincha-tijd op het veld aankomen (*RAV*).
- Als minimum** – Niet minder dan driemaal (*RAV*) [Rabban Gamliël meent dat deze wet is ten behoeve van de armen, om hen voldoende gelegenheid te geven *pea* te plukken].
- Als maximum:** [niet meer dan driemaal, om de landeigenaar niet onnodig te belasten]. En de halacha is dat men driemaal per dag in de gelegenheid stelt *pea* te verzamelen, niet minder en niet meer (*RAV*).
- Beit Namer** – De naam van een plaats want er staat geschreven (*Bamidbar* 32:36): „Beit Nimra”. Zij oogsten rij voor rij en laten van iedere rij de *pea* staan. En dit wordt hier genoemd tot hun lof (*RAV*). En dit is ten voordele van de armen, die nu steeds kunnen komen en *pea* kunnen plukken van iedere geogste strook, zonder te hoeven wachten en te zien wanneer de landeigenaar de *pea* laat staan. (*Tossafot Jom Tov* op basis van de Jeroesjalmi).